

Meer talen in de klas – maar hoe?

Als leraar wil je leerlingen met een andere thuistaal dan het Nederlands natuurlijk graag helpen. Maar hoe doe je dat als je hun taal niet beheerst? De webapp ‘Moedertaal in NT2’ biedt basale kennis over allerlei talen die in Nederland veel gesproken worden. Je kunt de webapp gebruiken om de ontwikkeling van je leerling beter te begrijpen, en te anticiperen op hun problemen én mogelijkheden.

Tekst Sterre Leufkens

Wat is de meerwaarde van meertaligheid voor Nederland? Dat onderzochten tientallen wetenschappers, aangesloten bij de prestigieuze Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen. Zomaar twee zinnen uit hun rapport uit 2018: “Het spreken van twee of meer talen brengt allerlei voordelen met zich mee, welke talen dit ook zijn. Naast cognitieve voordelen is er een maatschappelijk

voordeel: als je twee talen kent, kun je gemakkelijker een relatie onderhouden met mensen uit beide culturen.” Meertaligheid blijkt ongelofelijk waardevol, zowel voor individuen als voor een samenleving.

Hoe meer talen, hoe meer vreugd, zou je dus zeggen. Toch wordt op veel scholen ingezet op een 100% Nederlands-beleid. Paradoxaal genoeg is dat óók heel begrijpelijk. Want ga er maar aan staan: je staat als docent voor grote klassen, met

leerlingen die misschien thuis een taal spreken die je niet beheerst. Als je al tijd over hebt om je in andere thuistalen te verdiepen, dan is de taalkundige literatuur vaak technisch en ontoegankelijk. Daarbij is het lastig om de thuistaal van je leerlingen echt in je les te verweven. Je kunt ze toch moeilijk hun huiswerk in het Arabisch laten maken, en waar vind je lesmateriaal in het Turks, Somalisch of Oekraïens?

Gelukkig is er onder taalwetenschappers, onderwijsonderzoekers en vakdidactici steeds meer aandacht voor deze kwestie. Er zijn inmiddels hulpmiddelen beschikbaar voor docenten die hun lessen meertaliger willen maken (zie kader: hulpmiddelen). Eentje daarvan is de webapp Moedertaal in NT2 (zie kader: de webapp MoedINT2). De webapp is ontwikkeld voor docenten in alle soorten en maten: po en vo, ervaren en in opleiding, in loon-

Het LOWAN biedt ondersteuning bij onderwijs aan nieuwkomers. De website (<https://lowan.nl/vo>) staat boordevol praktische informatie. Ook vind je er behulpzaam lesmateriaal, zoals leuke leesboeken op verschillende niveaus, een doe-boek voor gevluchte kinderen, en een kaartspel met rekentaalwoorden in verschillende talen.

Het onderwijscentrum Gent ontwikkelde de website <https://meertaligheid.be>. Je vindt er interessante materialen, informatieve folders en inspirerende tips die je helpen om thuistalen van leerlingen een plek te geven in je klas. De website is ontwikkeld voor Vlaanderen, maar ook toepasbaar op Nederlandse scholen.

Hallo

dienst, zzp'er en vrijwilliger. Je vindt er informatie over verschillen en overeenkomsten tussen enerzijds het Nederlands en anderzijds talen die in Nederland veel gesproken worden.

Zulke informatie kan op twee manieren behulpzaam zijn. Ten eerste geeft die je oog voor aspecten van het Nederlands die een NT2-lerende leerling misschien lastig vindt. Als je weet dat het Turks geen onderscheid kent tussen 'hij' en 'zij', snap je beter waarom je Turkse leerlinge daarmee soms in de fout gaat. Als je weet dat het Oekraïens geen lidwoorden heeft, snap je waarom de Oekraïense jongen in je klas daar moeite mee heeft. Als je Nederlands geeft, kun je aan zo'n thema extra aandacht besteden. Als leraar wiskunde of maatschappijleer geeft zulke kennis je meer inzicht in het leerproces van je leerlingen met een andere thuistaal.

Webapp MoedINT2

Iedereen kan de webapp gratis gebruiken op <https://www.moedint2.nl>. Hij werd ontwikkeld door taalkundigen van de afdeling Nederlands van de Universiteit Utrecht, in samenwerking met experts van SLO en CITO.

Een paar tips:

- Ben je docent Engels of Frans? Klik rechts bovenin op 'doeltaal wisselen' en ga naar de Engelse of Franse versie van de app. Er staan in deze versies minder thuistalen dan in de Nederlandse app, maar daar wordt aan gewerkt.
- Het gaat om een webapp; je kunt hem dus niet downloaden. Wat wel kan, is een snelkoppeling op het bureaublad van je computer of telefoon zetten, zodat je met één klik naar de homepage gaat.
- Je kunt informatie zoeken over een specifieke taal, maar ook over een specifiek taalkundig onderwerp. Ga hiervoor in het menu bovenaan naar 'zoek eigenschap', en zoek op het gewenste onderwerp. Als je bijvoorbeeld 'lidwoord' intypt, zie je direct wat er in alle opgenomen talen over lidwoorden wordt gezegd.
- Als je geïnteresseerd bent in de achtergronden bij de webapp, ga dan eens naar <https://nt2.sites.uu.nl>. Je vindt hier achtergrondinformatie over meertalig onderwijs, en meer informatie over het gebruik en de geschiedenis van de app.

De tweede toepassing van de taalkennis uit de webapp zit juist in de overeenkomsten met het Nederlands. Als je weet dat vraagzinnen dezelfde zinsmelodie hebben in het Tigrinya (een van de belangrijkste talen van Eritrea) en in het Nederlands, dan weet je dat een leerling met die thuistaal daar weinig moeite mee zal hebben. Als taaldocent kun je dit eventueel zelfs aan je leerling uitleggen – zo kan de leerling diens kennis van de thuistaal echt benutten bij het leren van Nederlands, en het is ook nog eens goed voor het zelfvertrouwen.

De webapp bestaat sinds 2018. Taalkundigen en studenten van de Universiteit

Utrecht werken voortdurend aan verbeteringen, en voegen regelmatig nieuwe talen toe. Er zijn inmiddels duizenden tevreden gebruikers, die de app inzetten bij de voorbereiding van hun les, of juist na afloop om beter te begrijpen wat hun meertalige leerling deed of vroeg.

Wat ik als projectleidster van de webapp vooral hoop, is dat hij leraren het vertrouwen geeft om meertaligheid niet alleen in theorie te waarderen, maar ook in hun eigen onderwijs te integreren. Huiswerk in het Tigrinya kun je niet nakijken, maar je kunt je Eritrese leerlingen wel onderling laten overleggen in thuistaal. Daar is lef voor nodig, want je kunt niet weten wat ze bespreken. Tegenover dat controleverlies staat vertrouwen in je leerlingen en in hun vermogen om te leren, in alle talen die ze rijk zijn. Want alle taalvaardigheid telt.

Dr. Sterre Leufkens is universitair docent in de Nederlandse Taalkunde aan de Universiteit Utrecht.